

Pěchota u nás a v cizině.

Štábní kapitán pěch. Rudolf Černý:

Taktika malých jednotek pěchoty v boji v osadách.

(Podle Deutsche Wehr — Der Truppendienst čís. 10, 1938.)

Hustota velikých osad nutí, aby se při operacích častěji počítalo i s boji v osadách.

Obrana proti útočné vzbě v osadách bude svádět i útočné podniky pěchoty na odpory umístěné jinde než v terénu obyčejně otevřeném. Osady se mohou stát dokonce cílem podniků z důvodů strategických, politických anebo hospodářských.

Předpisy všech moderních států pojednávají sice o boji v osadách jako o zvláštním druhu boje, ve výcviku však není tomu věnována náležitá pozornost a poznatky z různých válečných zkušeností zůstávají nevyužity.

Válečná tažení roku 1870/71, rusko-japonská válka, konečně válka světová a boje ruských legií na Rusi a Sibiři poskytují spoustu nezpracovaného materiálu.

I.

Podmínky, kterými se boj o osady liší od normálního boje pěchoty, lze shrnout takto:

1. Osady jsou vhodné proti pozemnímu a vzdušnému pozorování. Důležitost osady závisí na poloze v terénu a na velikosti a druhu staveb. Nejvýhodnější jsou města a velkoměsta. Čím rozptýlenější jsou budovy, tím více se bojiště přibližuje normálnímu přehlednému terénu. Velké průmyslové podniky mají rovněž ráz osad.

2. Důsledkem dobrého skrytu v osadě je omezený výhled uvnitř osady, který nepřesahuje šířku ulice. S výhodou se použije k pozorování budov vyčnížících do ulice, balkonů, arkýřů, převyšujících budov, komínů, věží a p. I sklepních oken se dá výhodně použít. Nádvoří, nádražní prostranství, toky řek a kanály zasluhují zvláštní pozornosti.

Nepřehlednost prostorů má za následek ztížené velení, tříštění sil a umožňuje překvapení.

3. Nepřehlednost vede zpravidla k boji zblízka. Podpora ostatními zbraněmi jest omezena. Nepřehlednost, hluk boje v osadě a zvýšený účinek střel zatěžuje morálku.

4. Osady chrání různě před palbou pěchoty lehkého a hrubého dělostřelectva, někdy i před bombardováním letectvem a palbou útočné vozby. Ochrana je závislá na materiálu budov.

I malé osady přitahují palbu dělostřelectva, obzvláště na nápadné budovy, ale houževnatý obránce se dovede uhájit i v troskách.

Každou osadu možno zapálit.

5. Postup osadou je možný převážně ulicemi, je velmi nesnadný přes dvory nebo po střechách. Osada se tudíž hodí k zatarasení.

II.

Použití a výcvik pěchoty.

Dobrý skryt umožňuje umístění záloh, motorisovaných jednotek a odřadů v nepříliš malých a daleko viditelných osadách.

Jednotky se ponechávají pohromadě (v sálech, školách a p.) s přímým zajištěním a možností rychlého nástupu na skrytá shromaždiště za poplachu.

Vozidla jsou ukryta v zavřených stodolách, průjezdech a p. s předem zajištěnými rychlými výjezdy. Zátarasý a jejich obrana jsou připraveny.

Správné chování jednotek a zastírání s klamáním zvýší účinek skrytu.

Při průchodu podezřelými osadami v noci je účelné naříditi obyvatelstvu zavření oken, osvětlení všech místností a zhašení pouličních světel.

Značné obtíže činí v osadách průzkum. Mapa je málo nápomocná, nepodává druh a způsob staveb, jejich výšku a p. Bude potřeba fotografických snímků a náčrtů panoramatických.

Nepřehlednost osad pohltila značné průzkumné síly, které se musí vyhýbat přehledným ulicím, musí postupovat ulicemi vedlejšími, přes dvory a snad i přes střechy, aby se přiblížily. K průzkumu patří též zjišťování přibližovacích cest a možnosti obchvatů. Při útoku na budovu má svůj význam poloha schodišť, chodeb, vchodů a východů.

Rozkaz pro průzkum musí být zvláště jasný a podrobný a často bude prostorově velmi vymezen.

Činnost průzkumu se bude zvlášť týkat vyhledávání nejlepšího a skrytého přiblížení pro vlastní jednotky, zjišťování prostorů, které jsou nebo mohou být postřelovány, hlavně bočně a shora, jak těmto palbám čelit, které překážky nutno odstranit.

Zjistit sílu nepřítele najednou v celé rozloze osady bude skoro vždy nemožné.

Obrněná vozidla měla by být účinně nápomocná schopností pozorovat i nahoru do budov.

Zvláštnosti zajištění v osadách.

Jako průzkum vyžaduje i zajištění větších sil, což ovšem znamená tříštění. Tomu nutno čelit obsazením nejvhodnějších objektů, věží, nárožních domů na křižovatkách ulic a p.

Zajištěný pochod osadou musí být proveden tak, aby byl valný voj skutečně chráněn před překvapením z největší blízkosti. Musí být organizováno pozorování obou front budov, kromě toho musí být určeny orgány k pozorování střech, oken (i sklepů), balkonů a arkýřů. Podle potřeby jsou kulomety nesené v pohotovosti (nesloženy), některé jsou připraveny k palbě na autech. Ulice odbočující se uzavrou, dokud valný voj nepřešel. Zadní voje jsou vždy na místě. Před čelní hlídkou je dobře zařadit obrněné vozidlo. Při průchodu osadou se pohybují hipomobilní vozidla uvnitř jednotky a motorizované jednotky projíždějí nebezpečná místa krokem.

Aby se předešlo překvapení při vchodu nebo východu, je nutno vyslat zajišťovací oddíly na okraje osady předem.

Proti nepřátelskému letectvu je nutno organizovat u vchodů a východů OPL.

Vedení boje v osadách.

Nepřehlednost ztěžuje pozorování situace vlastní i nepřátelské. Úseky bojujících jednotek nejsou přesně ohraničeny, podniky v obou bocích a v týlu jsou časté, palby jsou čelní, bočné, šikmé, zdola i shora, neboli „fronta všude“ a boj místo na určité ploše se stává bojem „v prostoru“. Úspěšný výsledek boje v osadě je závislý na řadě iniciativních jednání nižších velitelů. Aby se boj v osadě neroztříštil na nesouvislé podniky skupin, je potřebí u velitele jasných, časově i prostorově vymezených rozkazů, a vysunutí dostatečných záloh; u jednotek neustálého udržování spojení s velitelem a častých hlášení přesné situace.

Vedení boje v osadě pohlíží daleko větší počet sil než v terénu otevřeném.

Ohrožení palbou shora má v zápětí odchýlné používání krytů.

Každý voják si musí osvojit výcvikem pro boj v osadách využívání vhodných krytů. Musí na př. znát, že některý materiál (na př. zámky u vrat) chrání sice před jednotlivými ranami, nechrání však proti dávkám. Rovněž tak okopy a zákopy nechrání proti palbám shora z oken, balkonů, arkýřů, střech a p.

Útočná vozba je stavbou a pancéřováním méně přizpůsobena k boji ve městě jak pozorováním a palbami, tak i proti palbám šikmo a shora; zejména je zranitelná zápalnými prostředky vrhanými shora.

Ke všem těmto podmínkám boje v osadách se druží snadnost požárů a potřeba opatření k hašení.

Pro boj v osadě je třeba, aby se voják naučil využívat mrtvých úhlů; přitiskne se ke stěně domu na té straně, s které je postřelován. Očekává-li palbu s obou stran ulice, bude dobře postupovat a dlít na straně ve směru pochodu pravé, poněvadž jednak může být postřelován jen ze strany levé, při čemž se nepřátelští střelci při zalícení na pravé rámě musí ze svých úkrytů značně vyklonit a poskytují vydatnější čili.

Osady skýtají množství prostředků k zesílení úkrytů, jako pytle s pískem, uhlím, popelem, zemí, bedny s knihami, stočené koberce, stlačené peřiny, matrace. Neobsazené okenní otvory mohou být těmito prostředky vyplněny. Naopak tím nastane nedostatek záměnných stanovišť.

Ochranu dveří, oken a střílen proti střepinám ručních granátů provedeme snadno zavěšením volně visící řídké drátěné sítě, kterou sami můžeme střílet.

Barikád se zřídka dobývá čelně, nejčastěji obchvaty přes sousední domy a dvory. Střelce z budov překvapíme postupem přes střechy a vniknutím do domu shora.

Vojín musí být pro boj v osadě vycvičen v rychlém zdolávání a odstraňování překážek, jako zatarasených vchodů a průchodů, drátěných překážek, zdiva, barikád. Drátěné překážky můžeme v osadě snadněji zdolat, položíme-li přes ně prkna, žebříky, matrace a p.

Učlenění v boji v osadách má neúměrně větší hloubku než šířku. Rozstupy v rojnici jsou zmenšeny.

Podezřelé budovy, kolem nichž jednotka prošla, nutno prohlédat zvláštními seskupeními. Boj v osadě, který vyvolává více než jiný druh boje tříštění sil a váhavost, vyžaduje nepřetržité souhry pozorování, zajištění pohybu, palby s odhodlaným postupem vpřed. Nepřítele z budov „nevystřlíme“, nýbrž zničíme ručním granátem a zbraní zblízka.

Jako je svérázný v boji v osadách pohyb, tak má své zvláštnosti i palba.

Poněvadž uvnitř velikých osad není možná podpora dělostřelecká, nastává nutnost podporovat postup pěchoty vlastními palbami s vyvýšených míst bočně a na malé dálky. Tomu vyhovují nejlépe lehký kulomet, puška a kulometná pistole.

Boj v osadě svádí k plýtvání střelivem, a proto musí být věnována zvláštní péče palebné kázni. Při náhlých případech palbou z domů musíme se vystříhat bezplánovitě přestřelky a nespořádaných útoků na jednotlivé domy; velitel musí mít jednotku pevně v ruce a bude účelné zaujmout nejdříve kryt, odkud vykonáme pozorování, abychom přikročili k plánovitému útoku.

Střelec musí dokonale ovládat letmou ránu a způsob palby z okna. Rovněž tak mířené vrhy ručními granáty z okna a do oken.

Síť ulic se hodí velmi dobře k zatarasení a k obraně proti ÚV. Ulice se zatarasí několika řadami barikád za sebou z kamení, povozy bez kol a ojí, zatíženými kamením, a z nářadí propleteného ostnatým drátem. Proti působení střepin se přikryjí mokrymi koberci, matracemi nebo zemí. Barikády nesmějí být bočně postřelovatelné. Proto je nezakládáme na křižovatkách ulic, nýbrž je předsuneme nebo posuneme zpět, aby nemohly být z vedlejších ulic postřelovány a obchváty.

Nedoporučuje se budovat zatarasy přímo na okraji osad, kde je nepřítel závčas zpozoruje a dělostřelectvo zničí.

Obranu zatarasů zesílíme tím, že kromě palebného postavení za zatarasem předsuneme jedno postavení před zataras, kde osádka zůstane tak dlouho skryta, až se nepřítel pokusí o proniknutí zatarasem. Pak teprve mu předsunutá osádka vpadne do zad.

Zatarasy může zhotovit i místní obyvatelstvo.

III.

Útok.

Manévr proti osadě bude záležet často v tom, že budeme postupovat s hlavními silami stranou osady, osadu budeme udržovat pod palbou, nebo ji zakryjeme dýmem. Osady se potom zmocníme menšími silami z boků nebo z týlu.

Směr jednotky útočící na osadu je dán nepřátelským obsazením, možností obejít vyčnívající části osady, z nichž je možná bočná palba, polohou sítě ulic.

Všeobecně volíme směr, v němž osada skýtá nejmenší hloubku.

Příprava útoku. Zjistí-li průzkum silnou a hluboce učleněnou obranu osady, musí být rozkaz k útoku vypracován dopodrobna. Nepočítáme-li s tím, že východiskem útoku bude okraj osady, jehož se zmocníme překvapením buď v noci nebo zamlžením, musí před útokem předcházet vydatná příprava nebo podpora dělostřelecká.

Prvními cíli budou: nárožní domy oněch ulic, kterými hodláme útočit; ty části osady, které skýtají bočný postřel pro zmocnění se okrajů osad; zjištěné zátaras, barikády.

Pozdějšími cíli jsou vnitřní zjištěná ohniska odporu v osadě (nádražní budovy, elektrárny, vodárny a p.).

Styčný důstojník dělostřelectva doprovází pěchotu; podpora leteckou palbou bude vždy výhodou.

Výsledky průzkumu musí být do podrobností oznámeny všem částem útočící pěchoty (náčrt). Průzkum musí být během boje neustále doplňován.

Pěchota se člení k útoku již na okraji osady, pro zvláštní úkoly až uvnitř osady.

Útočné jednotky musí být podle rozvrhu útoku zesíleny zvláště zákopníky k odstraňování zátarasů, barikád, otvírání vchodů a p.; to může vyžadovat značného množství traskavin. Pěchota dostane značně zvýšený přiděl munice.

Má-li být o osadu bojováno postupně, je nutno výslovně stanovit postupné cíle, které jsou tvořeny zpravidla příčnými ulicemi (podle náčrtů, plánů a p.). Postupného cíle je dosaženo teprve tehdy, když se útočník zmocnil i přilehlé řady domů vně cíle.

Vedení boje. Jakmile je dosaženo okraje osady, zmocní se útočník nejprve nárožních domů ulice svého pásma a použije jich jako východiště k dalšímu postupu. Ve zbývající šířce úseku se zajistí.

Zbraně určené k ochranným palbám zaujmou zde základnu tak, aby podporovaly co nejdéle na místě. Každá úderná skupina postupující po té nebo oné straně ulice musí mít svou přímou palebnou podporu.

Podpora palebné základny bude poskytována zpravidla podle pozorování situace.

Děla stojí skryta a vysunují se jen k výstřelu.

Úderníci jsou připraveni v přízemí, průjezdech a p., a vyrazí, jakmile se projeví účinek jejich palebné podpory. Od toho okamžiku počíná a stejným způsobem pokračuje jejich propracovávání kupředu od krytu ke krytu. Úderníci musí vědět, že jejich hlavní úkol je získávat prostor a omezí tedy palbu vlastních zbraní na sebeobranu. Bude často účelné minout čelní odpory a zdolat je bočně nebo zezadu. Směr úderu musí být zachován. Je-li nepřítel ještě v domech, které úderníci minuli, musí to být hlášeno smluvným znamením nebo označeno na příklad křídou na vrata, aby byly zadní jednotky upozorněny.

Záloha má své místo ve východišti, odkud velitel pozoruje vývoj útoku. Má úkoly: zesílit průzkum, zajistit a prohledávat získané prostory, provádět obchvaty a zajišťovat zezadu.

Velitel roty může při dosažení postupného cíle úderníky a palebnou podporu vystřídat, je-li to k urychlení úspěchu nutné. Není žádoucí, aby rotu prvního sledu byly na stejné úrovni. Naopak rychlejší postup jedné roty může ulehčit postup sousední rotě v rovnoběžné ulici.

Tak se pěchota propracovává na ztečné vzdálenosti.

Zteč se provádí někdy zálohami za palby úderníků, kteří potom přecházejí do zálohy.

Před ztečí předchází důkladná příprava.

Palebná podpora má mít ráz účinného umlčování i klamání. Proto je palba spuštěna tak, aby byl zastřen moment vyražení ke zteči. Po prvním spuštění palby očekává nepřítel zteč a obsadí okna. Druhé a další spuštění palby mu způsobí ztráty. Konec poslední palby bude okamžikem zteče.

V rozsáhlé budově úderníci postupují plánovitě.

Palebná podpora nevnikne do budovy, nýbrž chrání proti protiúderům.

Tímto způsobem se provádí postupné zdolávání ohnisk odporu v osadě, při čemž se v rotě i v praporu úkoly sledů mohou měnit.

Z toho, co bylo řečeno o útoku, vysvítá důležitost osady pro obranu.

IV.

Obrana v osadě.

Státní hranice nutí často stranu pojmout veliké osady do strategické obrany. Využití takových osad k uvedenému účelu nenaráží dnes na podstatné námítky, poněvadž se uznává nutnost obrany i obyvatelstva.

Na druhé straně hlavní činitel obrany, palebná síla těžkých zbraní, není tak výhodně použitelný jako v terénu volném. Proto v obraně osady použijeme více než jinde úderných skupení a protiútok bude jednou z nejdůležitějších akcí. K tomu je třeba mít značné zálohy, hlavně pěchotu, podporovanou útočnou vozbou a dělostřelectvem.

Zálohy zabráňují pronikání nepřítelů dovnitř osady.

Při obraně osady musí být naprostý soulad s podniky jednotek mimo osadu. Ty brání výšiny dominující osadě a prostory v boku a týlu obránce osady.

V obraně osady se uplatní pěchota s doprovodnými zbraněmi, silné jednotky zákopnické a ženijní, dostatečný počet zbraní proti PÚV, a poměrně málo dělostřelectvo.

Myšlenka využít celé osady pro obranu by žádala posunutí hranic obrany co možná nejvíce ve směru k nepříteli, aby byly upoutány značné síly. Pro pásmo hlavního odporu jsou tři možnosti: vně okraje osady, na okraji osady, v osadě samé.

Francouzský Polní řád praví: Obranná čára nesmí být nikdy vedena na okraji, poněvadž okraj osady se vydán přesné palbě dělostřelectva a ostatních zbraní. Němci v svém předpise jsou téhož názoru, Rusové hlásají jen jednu obrannou čáru uvnitř osady, aby řady domů byly jako překážky a masky před pásmem hlavního odporu.

Volba okraje se bere v úvahu hlavně v ústupovém boji.

Okraje osady se však použije pro přední stráž, které musí využít vyčnívajících částí osady k bočným palbám.

Hranice přední linie obrany mimo osadu závisí na síle obránce, který musí počítat s obranou vnitra osady a s dostatečnými zálohami k protiútokům. Vzdáváme se v tomto případě možnosti mít před pásmem hlavního odporu překážku proti ÚV.

Znalost poměrů v osadě, ústupové cesty i přes dvory, zahrady a střechy umožní i malým jednotkám účinně mařit postup útočníka akcemi do boku a do týlu.

Pásmo hlavního odporu se všemi způsoby zdokonalí k palbám a využije se všech přirozených překážek (vodních toků, náspů a p.). Rovněž objektům (nárožním domům), kterých by bylo možno použít za východiště ke zteči, nutno věnovat pozornost.

Prostor hlavního bojiště musí obsáhnout systematicky rafinované zařízení ohniska odporu, která se dají navzájem postřelovat bočnou palbou, za hustými zátarasy a s výhodnými pohotovostními prostory, třeba i pro malé jednotky, k provádění protiúderu.

Ohniska odporu musí umožnit též palby shora. Musí být postaráno o dostatečné zásoby stříeliva, potravin, pitné vody, hasicího nářadí.

Ve větších budovách se zařídí obrana po úsecích, křídlech budovy a poschodích.

Vnikne-li nepřítel do budovy, soustředí se palba na místo vniku a na docházející posily. Ztracené opěrné body se snažíme palbou přehradit.

Protiúder se provádějí podle zásad zteče.

Vedení ústupového boje v osadách. K tomuto druhu boje jsou osady výhodné i vzhledem na obranu proti ÚV. Odpoutání přispívá znalost osady, dobrých krytů a průchodů mezi zátarasy.

Jako ústupové čáry slouží příčné ulice a doporučuje se ustupovat ulicemi vedlejšími. Po pádu osady se řídí palba všech těžkých zbraní na východy z osady, aby se zamezilo na delší dobu vyrazení. Nepřítel bude vzhledem na nepřehlednost osady v nejistotě o síle a složení obrany.

Major pěch. M. Hrnčířik:

Nové předpisy P-III-1 a P-III-2.

Tyto předpisy nahrazují dosavadní předpis P-III-1, Střelecká instrukce branné moci, sešit 1—4 a sešit 6. Zůstává tedy v platnosti jen 5. sešit, který bude přejmenován na předpis P-III-3, Výcvik ve vrhu granátem.

I. Předpis P-III-1, Výcvik ve střelbě z pěchotních zbraní. Všeobecná ustanovení, liší se zásadně od dosavadního. Obsahuje všeobecná ustanovení společná všem zbraním pěchoty, aby se tatáž ustanovení neopakovala v několika předpisech o výcviku ve střelbě z jednotlivých zbraní.

V úvodě jsou vyjmenovány všechny předpisy, které patří do řady střeleckých předpisů pěchoty P-III-1 až P-III-6.

Část I. „Všeobecná ustanovení“ obsahuje účel a rozdělení střeleckého výcviku.

Část II. „Nauka o střelbě“ zahrnuje více než polovinu předpisů, poněvadž v nauce o střelbě je nejvíce společných ustanovení. Základní pojmy přehledně uspořádané jsou zčásti nové a zčásti jsou soustředěny z různých předpisů. Setkáváme se tu s některými pojmy používanými u dělostřelectva, takže je po této stránce dosaženo konečně jednoty v celé armádě. Rozptýl je zpracován s úplně jiného hlediska než v starém předpisu. Novou látkou jsou tu mimo jiné vzorce k výpočtu součinitele svahu, pravděpodobnost zásahů, účinek střel, skryt palebného stanoviště a přestřelnost. Ustanovení o přípravě střelby na pozemní cíle jsou velmi obsáhlá; pojednávají hlavně o přípravě nepřímé střelby. Obsah nauky o střelbě p. l. a pojednání o střeleckých vlastnostech palebného stanoviště pro střelbu p. l. jsou vzaty ze Sm 86, které budou zrušeny.

Část III. „Průprava k střelbě“ obsahuje jen průpravu ke střelbě na vzdušné cíle. Průpravu na pozem. cíle budou obsahovat přísluš. předpisy pro jednotlivé druhy zbraní.

Část IV. „Cvičení ve střelbě“ pojednává hlavně o ustanoveních společných všem zbraním pěchoty, na př. o bezprostředních opatřeních při střelbě, záznamech a p.

Část V. „Pozorování a udávání cílů“. Při udávání cílů je nyní velká podobnost s dělostřeleckými způsoby.

Část VI. „Zjišťování dálek“ zavádí nové způsoby měření dálek.

V části VII. „Střelecké pomůcky“ jsou popsány zaměř. a kontrol. přístroj vz. 24, pomůcky pro výcvik v zamerování na vzdušné cíle, terče, figury a ukazovací materiál.

Část VIII. „Střelecké odměny“ obsahuje hlavní ustanovení o jmenování střelců, vrhačů granátů a granátníků, o střeleckých odznacích a odměnách.

Část IX. „Výměry a upotřebení výcvikové munice“ má vlastně jen ustanovení o setninové záložce munice a o jejím použití. Výměry střeliva jsou v přílohách.

Přílohy pojednávají o průraznosti různých druhů střel, o účinku střel z polních děl, ručních granátů a min, dále je tu procentní tabulka chyb pro odhadce dálek, rozměry polních figur a výměry střeliva.

II. Předpis P-III-2 je rozdělen na pět dílů. Díl I obsahuje ustanovení o výcviku ve střelbě z pušky vz. 24, díl II pojednává o výcviku ve střelbě z kulometu vz. 26, v dílu III jsou ustanovení o výcviku ve střelbě z pistole vz. 24, díl IV obsahuje polní střelbu, díl V poučnou střelbu.

Látka je jinak uspořádána než v starém P-III-1 a je mnohem obsáhlejší. Výcvik ve střelbě z pušky a z kulometu vz. 26 na vzdušné cíle a výcvik ve střelbě letmou ranou tvoří novou látku. Také v dílu IV o polní střelbě nacházíme nový obsah.

K předpisu je připojeno sedm příloh; jsou tu souřadnice drah a vrcholů a doby letu ostré střely vz. 23 z pušky vz. 24, rozptýl při střelbě z podepřené pušky, rozptýl průměrného střelce při střelbě z podepřené pistole, program ostré střelby p. l. na vlečný terč z kulometů ráže 7.92 mm, smluvená znamení s letcem pro polní střelbu p. l.